

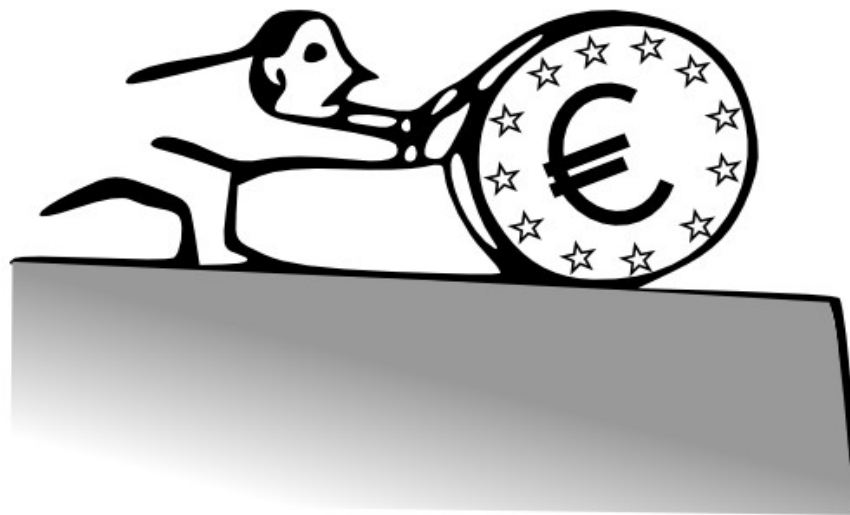
ČESKOSLOVENSKÁ ANARCHISTICKÁ FEDERACE

Československá anarchistická federace (ČSAF) sdružuje místní skupiny a jednotlivce, kteří se hlásí k anarchistickým myšlenkám. Jsme svobodomyšlný kolektiv sdružující pracující, nezaměstnané a studenty na anarchistických zásadách. Rozumíme tím federalismus, samosprávu a aktivitu zdola. Nemáme žádné vůdce, všechna rozhodnutí jsou přijímána všemi členy, případné funkce jsou volitelné a kdykoli odvolatelné zdola. ČSAF usiluje o vytvoření svobodné a samosprávné společnosti založené na územní a výrobní samosprávě, federalismu, rovnosti, solidaritě a sociální spravedlnosti. Společnosti, kterou budeme spravovat my samotní – obyčejní lidé – pracující, studenti a důchodci. ČSAF se věnuje propagaci anarchistických myšlenek a materiálů, různorodým akcím, aktivitám a kampaním, které považuje za důležité. Sdílíš podobné myšlenky a myslíš si, že organizováním můžeme snadněji dosáhnout spousty věcí, snadněji a účinněji bránit svá práva a prosazovat své potřeby? Přidej se k ČSAF nebo s námi spolupracuj.

WWW.CSAF.CZ

Participační ekonomie a osvobození pracující třídy

NAKLADATELSTVÍ
ČESKOSLOVENSKÉ ANARCHISTICKÉ
FEDERACE

pravdu. Ale jde o to, jakým způsobem se tyto myšlenky projevují v praxi.

Existující společnost je rozdělená různými druhy nerovností, nerovností v přístupu ke vzdělání, znalostem a příležitostmi rozvíjet své schopnosti. Projevuje se to rozdělením na třídy, podle pleti a rasy.

Někteří lidé mají větší informace ohledně běhu věcí, větší teoretické znalosti, někteří mají lepší vzdělání než jiní, někteří jsou sebejistější než druzí, někteří měli příležitost rozvíjet schopnosti, jako veřejné řečnění nebo formulování myšlenek. Ostatní mohou mít podobné schopnosti k rozvíjení těchto dovedností, ale nemají příležitost je rozvíjet v praxi.

Ten, kdo celá léta jen vykonává nařízení šéfa, někoho s lepším vzděláním, v sobě může rozvinout návyk podrobit se lidem s větší autoritou nebo lepším vzděláním.

To, že existují rozdíly mezi současnými opravdovými schopnostmi lidí, je důsledkem toho, co nazýváme „strukturalistickou“ společenskou teorií. Ta říká, že tvoje pozice v třídní struktuře nebo dalších strukturách nerovnosti jako patriarchy nebo rasismus ovlivňuje schopnosti, preference a zvyky mas a jakým způsobem vnímáš svoji budoucnost.

Odtud víme, že každé hnutí, které se organizuje čistě spontánním způsobem, bude spontánně směřovat k reprodukci těchto nerovností, způsobených kapitalistickou společností. Proto, pokud nemáme program pro překonání následků, které ovlivňují struktury nerovností, budou vytvořeny uvnitř masových organizací a hnutí.

Znamená to, že skutečně rovnostářské hnutí nemůže být vytvořeno čistě spontánním způsobem. Musíme si být vědomi rozdílů v rozvoji znalostí a uvědomění, způsobit v lidech probuzení jejich skutečných schopností. V tomto směru existují různé způsoby činnosti, povzbudit lidi k řečnění, k účasti na debatách, vzdělávacích skupinách a školením aktivistů, aby rozvíjeli teoretické znalosti a schopnosti získat zkušenosti, řečnické, psací schopnosti a kritické myšlení.

Prostřednictvím uvědomění a kolektivní praxe a rozvíjením schopností v lidech zajistíme, že budou lidé lépe připraveni k odehrání aktivní role v hnutí. Pokud nemají být organizace řízené závodními kádry a redukované do úzké skupiny uvědomělých aktivistů, potřebujeme způsoby, které usnadní obyčejným pracujícím angažovat se v hnutí.

Musíme také v organizacích rozvíjet myšlenku rovnostářské práce a participační ekonomie. Nechceme vytvořit novou technicko-manažerskou hierarchii. Chceme uvědoměle pracovat na poskytování znalostí a vědomostí a rozvíjet řídicí schopnosti a znalosti mezi řadovými aktivisty.

Nazval jsem tuto skupinu technicko-manažerskou, Michael Albert a Robin Hahnel ji pojmenovali třídou „koordinátorů“, ale obě definice znamenají totéž. Majitelé – manažeři jako Larry Ellison nebo Bill Gates jsou samozřejmě kapitalisté, ale mnoho manažerů nedisponuje většinovým podílem v podnicích, které řídí, patří do technicko-manažerské třídy. V této třídě jsou také různé finanční úředníci, poradci a konzultanti, kteří pomáhají řídit korporace a kontrolují pracovní sílu – právníci, inženýři na vysokých postech, architekti atd. Je skupinou, která má ve svých rukou kontrolu nad rozhodovacím procesem, nad tím, jak probíhá výroba a co se vyrábí, a také má na starosti dozor a kontrolu nad pracovní silou. Moc této třídy spočívá na dovednostech, vzdělání, zkušenostech, smlouvách, znalostech souvisejících s mocí a výrobou. Člověk, který každý měsíc provádí finanční analýzy a přijímá rozhodnutí v záležitostech výroby, získává stále větší znalosti s řízením výroby. Člověk, který obsluhuje soustruh nebo uklízí kancelář, dokonce přestože prošel studiem, nezíská tyto zkušenosti, kritické pro moc ekonomického systému.

Technicko-manažerská třída se sklání k záslužnému nebo profesionálnímu světonázoru, představujícímu základ její moci. Tato třída se od pracující třídy liší mocí, kterou nad ní má, je naproti tomu odlišná od kapitalistické proto, že stejně jako v případě pracující třídy nezávisí její moc a ekonomická perspektiva na vlastnictví, ale na schopnosti pracovat, na znalostech a zkušenostech. Tato třída se časem dostane do konfliktu s kapitalistickou třídou, nacházející se nad ní a začne bojovat společně s pracující třídou, nacházející se níže.

Komunistické státy jako technicko – manažerské

Pokud jde o projekt osvobození pracující třídy z výše uvedených příčin, musí program zahrnovat nejen odstranění ovládnutí pracující třídy kapitalistickou třídou, ale zároveň odstranění technicko-manažerské, koordinující třídy.

20. století nás poučilo, že technicko-manažerská třída se může stát vládnoucí třídou. Jasně se tak stalo v zemích řízených marxisticko-leninskými stranami v SSSR, Číně, Kubě atd. Někteří marxisté a anarchisté rádi popisují bývalý Sovětský svaz a Kubu jako země „státního kapitalismu“. Avšak tento omyl se zakládá na protikladné marxistické dělbě tříd, na kterých může být opřeno hospodářství, jsou jimi pouze práce a kapitál, proto jestli je práce ovládaná, máme co dočinění s kapitalistickým systémem.

Tento omyl, spočívající na přehlížení technicko-manažerské třídy a její schopnosti stát se vládnoucí třídou, je hlavní mezerou v marxistickém myšlení a zároveň i u některých anarchistů. Ztěžují také vyjasnění rozdílů mezi sovětským hospodářstvím a kapitalismem, takových jako v prvním případě neexistence procesu akumulace poháněné tržní konkurencí. Klíčovým činitelem krize, který vedl k rozpadu sovětského systému, byla tendence manažerů k hromadění práce a dalších zásob, aby stačili nárokům technicko-manažerské plánovací hierarchie. Různí se od kapitalistické tendence generování „rezervní armády nezaměstnaných“, mající snížit cenu pracovní síly na trhu práce.

věnujeme výrobě bot, nemůžeme ve stejnou dobu stavět domy, psát knihu atd. Takové jsou fyzikální zákony, nemůžeme být na dvou místech současně. Proto, pokud věnujeme svůj pracovní čas výrobě bot, existuje množství dalších věcí, které bychom mohli dělat, ale které nemůžeme dělat ve stejné době. Všechny tyto věci, které nemůžeme dělat, je společenskou „opportunity cost“ toho, že věnujeme svoji pracovní dobu výrobě bot.

Stejně tak, pokud obděláváme nějaké území pro pěstování fazolí, nemůžeme na něm pěstovat melouny, stavět domy ani vybudovat stadión. Proto, pokud určíme nějaké území pro pěstování fazolí, vše to, co s územím nemůžeme dělat, je společenskou „opportunity cost“ užívání této půdy pro pěstování fazolí.

Abychom zajistili, že se naše hospodářská aktivita nestane plýtváním, musíme zhodnotit cenu nákladů a výsledků výroby. Ve skutečnosti tuto úlohu hraje cena v participační ekonomii, cena nevyžadující existenci valut v podobě peněz, bankovek nebo kapitálu.

Avšak bychom ocenili hodnotu, kterou pro nás mají náklady na výrobu a její výsledky, je potřebný proces společenské komunikace, pomocí které lidé určí své preference týkající se věcí, které můžeme vyrobit využitím různých dostupných zásob. Ovšem pokud lidé nemají žádné limity, týkající se toho, co mohou dát na spotřebu, neexistuje způsob, kterým bychom mohli ocenit jejich preference vyrobených produktů.

Někteří by na to odpověděli, že to mohou učinit shromáždění na pracovištích a v místě bydliště. Avšak kdyby byla rozhodnutí týkající se přerozdělování a spotřeby přijímána v čistě kolektivistickém stylu sousedských a dělnických shromáždění, nebyl by zde prostor pro individuální a subkulturní různorodost v preferencích ve výrobě.

Rozhodnutí týkající se stylu vyráběných košil přijímaných na shromážděních kolektivně způsobí, že osobní samospráva týkající se vlastní spotřeby v této záležitosti nebude existovat. Porušuje to zásadu samosprávy. Participační ekonomie navrhuje alternativní zásadu spotřeby těch, kteří jsou schopni pracovat: každému podle jeho pečlivosti a obětavosti. Tato myšlenka spočívá na tom, že tvoje pečlivost a obětavost je opravdu jedinou věcí, která zůstane pod dobrovolnou kontrolou každého, je jediným spravedlivým způsobem určení podílu na spotřebě.

Když je práce rovnostářská, jak navrhuje participační ekonomie, potom podíl na spotřebě, založený na práci, bude taktéž rovnostářský. Rozdíl ve spotřebě se budou zakládat na tom, jak bude chtít daná osoba pracovat. V jednotlivých společnostech mohou být dodatečně zavedené modifikace, založené na řešeních spotřeby.

Zavedení dotyčné strategie

Nakonec bych se chtěl zamyslet, jestli s sebou participační ekonomie přináší určitá zavedení dotyčné strategie toho, co děláme dnes a jak se organizujeme. Povaha každé nové společenské formace, vyrůstající ze základních společenských konfliktů a revolucí, které zesilují revoluční rozměr, je určena charakterem hlavních společenských sil

Síla pocházející z početnosti a váhy aktivit masového hnutí pracujících, jakými je přebírání hospodářského zařízení (samozřejmě v případě revolucí a vážných konfliktů s kapitalistickou mocí), je záležitostí minulého století. Pracující třída je většinou částí populace a její ovládnání v procesu výroby, je hlavním znakem současného systému útlaku. Osvobození pracující třídy není možné bez její aktivní účasti v procesu společenských změn.

Současné existence různorodých forem společenského útlaku, způsob, jakým je propojený rasismus a sexismus se společenskou výrobou, znamená, že s každým procesem společenských změn se musí projevit spojenectví sociálních hnutí, není možné je omezit do záležitostí a organizací založených na třídě, jako jsou odborové svazy. Přesto musí být samosprávné masové organizace založené na boji na pracovištích, které historicky rozvíjí anarchismus, hlavním komponentem spojenectví těchto za změny bojujících sil s cílem zavést společenskou samosprávu.

Strukturalismus kontra neoklasická ekonomie

Radikální tradice a kritická politická ekonomie je strukturalistickou teorií, protože vnímá odstranění třídních struktur a struktur moci nad výrobou a preferencemi, jako nezbytné pro vlastní vyjasnění a porozumění, proč mají lidé preference a přesvědčení, které mají, a proč je dělají tak, jak je dělají. Je odlišná od dominantní ekonomické teorie hlavního proudu – „neoklasické“ ekonomie, která je náchylná přivádět všechna vysvětlení k tomu, jak jsou mezi lidmi rozloženy preference.

Redukce objasnění činnosti hospodářství na „preferencích“ je důležitá pro dosažení propagandistického cíle neoklasické teorie, jejímž cílem je legalizace kapitalismu jako systému, který je nejlepším prostředkem pro uspokojování lidských přání. Tímto způsobem se snaží ukryvat struktury útlaku, na kterých je založený kapitalismus. Neznamená to, že radikální politická ekonomie nechce uznat, že existuje něco jako preference. „Preference“ je lepší termín než marxistický termín „hodnota použitelnosti“, přestože odkrývá, že hodnota použitelnosti je poměrná vlastnictví. Nůž má užitnou hodnotu jako ořezávátko na tužky. Používáme ho k tomu, ale preferujeme používání ořezávátko, protože je lepší, tužky nezužuje tak rychle. Proto je užitečnost, kterou mají věci pro lidi, poměrná s alternativami, které jsou pro ně dostupné.

Ovšem jakým způsobem jsou preference formovány a způsobovány? Proč mají lidé preference, které mají? Neoklasická ekonomická teorie bere preference jako dané, neobjasňuje, jakým způsobem mohou být způsobeny ekonomickými strukturami nebo aktivitami. Je to značně nepřesvědčivá teorie preferencí lidí. Tato teorie pochází od liberálně-individualistické a egoistické teorie člověka, která se utvářela zcela nezávisle na účasti na společenských formacích a strukturách.

Řada strukturalistických názorů směřuje k přihlídnutí na to, jakým způsobem jsou preference lidí utvářeny věcmi, jaká je jejich pozice v ekonomické struktuře a na dynamice kapitalistického systému. Pokud je někdo neustále nucen do práce pod kontrolou šéfů, pokud jeho šance záleží na podrobování se tomu, kdo má nad ním moc,

Přivádí nás to k něčemu, co nazýváme participačním plánováním. Participační ekonomie napovídá, jak by to mohlo fungovat. Neznamená to, že všechna rozhodnutí musí být přijímána na velkých shromážděních. Ve skutečnosti mnoho částí plánu v návrhu participační ekonomie, pochází přímo od jednotlivců, nevyžaduje shromáždění. Především splňuje rozdíly mezi kolektivní a osobní spotřebou.

Kapitalismus směřuje k nadprodukcí kolektivních věcí a služeb, nadprodukcí kolektivních „negativ“, jakými je například znečištění prostředí. Naším řešením tohoto problému jsou sousedské rady a jejich federace, které se zabývají projekty kolektivní spotřeby. Přesto mají jednotlivci svůj přínos, týkající se osobní spotřeby.

Pracující také navrhuje směřování výroby, na které jsou připraveni a změny, které bychom chtěli uskutečnit v pracovním prostředí.

Prostřednictvím procesu společenské komunikace a interakce umožňující lidem získat vědomí společenských a ekologických důsledků svých spotřebních a výrobních projektů vzniká zároveň proces celospolečenské diskuse. Tento proměnlivý proces jednoduše končí shromážděním návrhů členské základny spotřebitelů a výrobců, které jsou schváleny dohodou.

Plán nevytváří zvláštní skupina plánovačů, ačkoli existují výzkumné a vývojové kolektivy, které jsou jednoduše závodními kolektivy a předkládající návrhy a hodnotí řešení. Potřebujeme také kolektivy sbírající návrhy všech a publikující výsledky. Participační plánování je způsob zajišťující, že výroba je citlivá k společenským a ekologickým nákladům, a také způsobem předcházejícím plýtvání, zajišťuje, že systém odpovídá na preference lidí týkajících se spotřeby a práce.

Rovnostářská práce

Existuje ještě jeden komponent participační ekonomie, je součástí našeho projektu znemožňujícího nadvládu technicko-manažerské třídy v postkapitalistickém systému. Tímto projektem je rovnostářská práce.

Tento program musí být použit v průmyslu federacemi pracujících, a jeho základním bodem musí být zajištění osvobození pracujících. Tento záměr spočívá na systematickém přetvoření pracovišť v rozsahu celého hospodářství. Chceme se zabývat takovými záležitostmi, ve kterých práce obsahuje tvořivost, myšlení, přijímání rozhodnutí a osobní svobodu v hospodářství na jedné straně, a „opakující se“ fyzickou práci s ne speciálně příjemnými aspekty výroby na straně druhé.

Přeměníme práci, tak aby existovala rovnováha mezi kvalifikovanou prací a projektováním na jedné straně a fyzickou prací, neoblíbené a nesvobodné na straně druhé. Systematicky změníme také vzdělávací systém, aby demokratizoval přístup ke znalostem, informacím a školením, integrovat ho do samotné výroby. Úmysl spočívá na usnadnění všem rozvíjet své vědomosti a schopnosti a současně na tom, aby se každý

Samospráva pracujících a spotřebitelů

Každý ekonomický program musí především odpovědět na otázku, jakým způsobem by fungovalo hospodářství a jaká je řídicí struktura takového hospodářství.

Odpověď navrhovaná participační ekonomikou zní, že základem rozhodovacího procesu v hospodářství budou demokratické rady pracujících a jejich federace, jako prostředek zavedení samosprávy ve výrobě, a zároveň sousedské rady založené na přímé demokracii a jejich federacích, zavádějících samosprávu ve spotřebě.

Pokud existuje hierarchie nebo třída kontrolující tvoji produktivní práci, pokud tě ovládá pro své cíle, znamená to porušení lidské potřeby samosprávy. Potom tyto potřeby vyžadují, aby něčí produktivní práce odpracovala plány a cíle někoho jiného. Participační ekonomikou definuje samospráva, založená na následujících zásadách.

Každý člověk má co říci v záležitostech týkajících se jeho rozhodnutí podle míry, velikost hlasu záleží na úrovni, ve které má na něj toto rozhodnutí vliv.

Je mnoho rozhodnutí týkajících se práce, které mají vliv především na samotné zaměstnané v práci, lidé ji vykonávají a vlastně proto jsou nezbytnou složkou, která umožňuje samosprávu. Jsou to rady pracujících, založené na přímých shromážděních na pracovišti.

Avšak jsou zároveň rozhodnutí, které mají vliv především na obyvatele společného území, například v jakých domech bychom chtěli bydlet. Potřebujeme prostředky samosprávy ve sféře spotřeby. Základem samosprávy ve spotřební sféře jsou sousedské rady tzn. územní tělesa, založená na přímých shromáždění obyvatel.

Participační ekonomie ovšem netvrdí, že všechna rozhodnutí musí být přijímána kolektivně. Rozhodnutí týkající se zkrášlení bydlení nebo toho, jakou košili rád nosím, je moje vlastní věc a nikoho jiného. Musíme mít kontrolu nad takovými rozhodnutími.

Participační plánování přerozdělování

Druhou otázkou, na kterou musí odpovědět každý použitelný hospodářský program je, jakým způsobem má být naloženo s vytvořenými věcmi a službami, při našich nedostačujících zásobách a obzvláště s naším cenným a omezeným lidským časem a jaká je metoda přerozdělování. Chceme především vyvrátit úvahu, že je deficit ve skutečnosti důležitým elementem lidské kondice. Den má 24 hodin a fyzikální zákony způsobují, že nemůžeme být na dvou místech současně. Pokud zasvětime čas stavbě domů nebo poskytování pobytů, nemůžeme současně dělat něco jiného!

Žádný hospodářský systém nebude realizovatelný, pokud bude nerozumně mrhat vyčerpávacími zásobami, pokud bude plýtvat lidskou prací (kopat jámy jen proto, aby je

pak zasypali). Jednou z věcí, kterou bychom chtěli dosáhnout z osvobození pracujících tříd z útlaku, je redukce doby strávené v práci spočívající na vytváření věcí pro ostatní. Nedosáhli bychom toho, pokud by jsme měli systém plýtvající naší pracovní dobou.

Nemám zde na mysli, že pro participační ekonomii je ve skutečnosti nadřazenou hodnotou uniknout plýtvání. Naopak, pro participační ekonomii je nadřazenou hodnotou ukončení třídního vykořisťování a dalších forem útlaku zajištěním, že se pracující třída neocitne pod kontrolou nové technicko-manažerské třídy, jak se to stalo ve všech "komunistických" revolucích. Ale raději vytvořením ekonomických struktur podporujících mezilidskou solidaritu, než konkurenční boj pro získání převahy nad ostatními, a zároveň vážící si různorodosti kultur a jednotlivců.

Přesto tvrdíme, že zabránit plýtvání je dostatečně důležitou podmínkou, kterou musí naplňovat hospodářský systém, držící se našich hlavních hodnot, pokud má vydržet. Právě proto je důležité odpověď na otázku týkající se přerozdělování zásob. Dvěmi konvenčními odpověďmi jsou trh a centrální plánování.

Proč říkáme zničit tržní systém?

Hlavní proud neoklasické ekonomie tvrdí, že trh přinejmenším v určité teoretické možnosti, ale nikdy nerealizovatelné situaci, nakládá s nedostatečnými zásobami takovým způsobem, že optimálně uspokojuje přání lidí. Podle mého názoru je to obyčejná propaganda, trh je ve skutečnosti systém přerozdělování zásob pomocí otevřeného ekonomického násilí. Stejně jako strukturalisté, ukazujeme, že je ve skutečnosti v kapitalismu mnoho strukturálních činitelů ovlivňujících přerozdělování. Nejdůležitějším je vlastnictví výrobních prostředků, ale také související monopolizace znalostí a moci nad rozhodovacím procesem, koncentrací tržní síly a takových věcí jako je jednota pracujících tříd v boji proti šéfům, která posiluje jejich dražební pozici v systému.

Proto je trh principiálně systémem přerozdělování pomocí kupní síly. Na druhou stranu, participační ekonomie je za odstranění trhu, souhlasíme zde s radikalismem části komunistické tradice. Připomenu zde dva důvody, podle kterých jsme proti trhu.

Za prvé, trh je porušením zásady samosprávy. Řekněme, že jedeš svým automobilem na místní pumpu Shellu a nakupuješ palivo. Jedinými lidmi, kteří mají co říci v záležitosti této transakce jsi ty a majitel benzinové pumpy, takovým způsobem funguje trh. Ale jde o to, že se to zároveň týká i dalších lidí. Jízdou svým autem produkuješ zplodiny, které ostatní lidé musejí dýchat. Nemohou se vyjádřit. V současnosti kapitalistický systém ničí planetární klimatický systém nadprodukcí CO2. Týká se to lidí na celém světě, ale současný systém způsobuje, že se v této záležitosti nemohou vyjádřit. Tržní systém je ve skutečnosti diktaturou, protože umožňuje diktovat kupujícím a prodávajícím zplodiny, které mají lidé dýchat a zbavuje je jejich hlasu v této záležitosti. Stejně je to s mnohými dalšími vnějšími efekty ve vztahu kupujícího a prodávajícího v tržních transakcích. Tyto "negativní vnější důsledky" jsou všeobecným problémem trhu.

Za druhé si myslíme, že kdyby se trh spojil s kolektivním, veřejným nebo státním vlastnictvím výrobních prostředků, potom by nevyhnutelně trh vedl k vytvoření technicko-manažerské vládnoucí třídy. Pracující třída by zůstala nadále ovládanou a vykořisťovanou třídou. Stalo by se to dokonce i tehdy, kdyby zpočátku různá pracoviště kontrolovaly rady a kolektivy pracujících. Trh práce by prokazoval moc těm, kteří nashromáždili více "lidského kapitálu", více informací o technologiích a znalostí o tom, jak zvítězit na trhu, nutil firmy nabízet jim prémie a privilegia, aby pro ně pracovali.

Konkurence na trhu atomizuje pracující a nutí je opouštět solidaritu, zanechat sebeobranu a akceptovat určité podmínky. Riziko ztrát na trhu nutí pracující svěřovat se někomu jinému, ponechat rozhodnutí šéfům. Pracující se stávají stále závislejší na expertech a manažerech, jsou jimi stále více kontrolováni. Pokud jedni tráví měsíce, den po dni, prováděním finančních analýz a plánováním, a ostatní jen obsluhují stroje nebo zametají podlahu, jakým způsobem potom mohou rozhodovat nad řízením? Jakým způsobem mohou získat informace a znalosti, aby získali skutečnou účast v důležitých rozhodnutích? Centrální plánování je technicko-manažerské!

Dobře jsme proti trhu, ale jsme taktéž proti centrálnímu plánování. Centrálním plánováním nemyslím jen krutou autoritářskou formu centrálního plánování, která existovala v Sovětském svazu za stalinismu.

Znamená to zároveň ekonomické programy, které budeme nazývat "demokratickým centrálním plánováním", jakými jsou návrhy Castrodise z Workers councils and economics of a self-managend society (Rady pracujících a hospodářství samosprávné společnosti) a dalších, založených na předání moci nad plánování do rukou volených představitelů pracujících pomocí specialistů. Problém spočívá v tom, že si myslíme, že by tento systém vedl ke vzniku technicko-manažerské vládnoucí třídy.

Z těchto důvodů, pokud existuje zvláštní skupina plánovačů připravující plán, nezávislých na pracovní síle a populaci, se vztah plánovací skupiny a pracujících stává vztahem vládnoucích a ovládaných. Považujeme tento vztah za autoritářskou implicitu, směřující k vytvoření vnitřní hierarchie v samotných výrobních kolektivech, protože plánovači budou považovat za efektivní být v kontaktu jen s jednou osobou řídící výrobu, která zajišťuje zavedení plánu do života.

Pozice skupiny plánovačů způsobí, že bude shromažďovat znalosti a zkušenosti nedostupné pro ostatní, což povede k tomu, že se na nich stanou závislí. Monopol nad "lidským kapitálem", zkušenostmi a znalostmi je základem pro technicko-manažerskou třídu.

Co je participační plánování?

Dobře, jaká je alternativa? Říkáme, že alternativa spočívá na tom, aby celé lidstvo přímo vytvářelo plán. Tvrdíme, že každý musí být schopen plánovat a musí se přímo účastnit vytváření plánu. Myslíme si, že vzdělávací systém a dostupnost informací to musí usnadnit.

která bude mít vliv na osobnost pracujících? Pokud jsou lidé bez přestávky podrobováni manipulativním a všudypřítomným reklamním kampaním a jen některé spotřební věci jsou pro ně lehce dostupné nebo dosažitelné, má to vliv na "preference"?

Myslím, že samozřejmě má. Poradce dojíždějící autobusem do práce a obyvatelé v pronajatém bytě se čtveřicí dalších lidí budou náchylní pohlížet na život a politiku trochu jinak než korporativní právník, který má vilu s mnoha pokoji. Neodlišuje zde, jestli nějaká třídní, rasová nebo sociální pozice celkově determinuje přání a preference lidí. Strukturalismus nemusí být deterministický. Říká jen, že struktury mají svůj vliv, mají své důsledky.

Struktury jsou základem pro události vytvářející jejich výsledky

Vezmeme tuto analogii. Řekněme že vytáhneme sirku z krabičky, škrtneme jí a zapálí se. Konečný výsledek je hořící sirka. Událostí, která to iniciovala, bylo škrtnutí sirky o podešev krabičky. Avšak tato samotná událost není dostačující, aby objasnila, co se stalo. A pokud byla sirka mokrá? A kdyby to byla plastová imitace sirky? A kdyby byla hlavička sirky natolik měkká, že by nebyla schopna škrtnout o podešev? Místo toho bychom objasnili, proč se sirka zapálila, musíme se podívat na mnoho důležitých činitelů, které bereme za dané. Chemické složení sirky, její suchost, tvrdost materiálu atd.

Ve skutečnosti jsou to strukturální činitelé. Jsou to více méně stabilní podstaty, na kterých závisí proces zapálení sirky. Strukturalistická sociální teorie tvrdí, že třídní rozdělení a další formy strukturálního útlaku jako patriarchy, jsou ve skutečnosti základem struktury, je nutné jim přihlížet, jestli chceme získat kompletní a důkladný obraz toho, proč se ve společnosti mají věci tak a ne jinak.

Přesto struktura jako taková není schopna vyvolat události a jednání. Je podkladem, na kterém se odehrávají události a má vliv na konečný výsledek.

Proč participační ekonomie?

Participační ekonomie je snaha dát odpověď na nezákladnější otázky, na které musí dát odpověď každý realizovatelný hospodářský program, a také snahou vytvořit takový hospodářský program, který zajistí, že pracující třída nebude ovládána technicko-manážerskou třídou v post-kapitalistické společnosti.

Někteří lidé si představují, že participační ekonomie je nějaký druh příručky, která přesně říká, jakým způsobem mají lidé žít, jak se to pokusili učinit Eduard Bellman, Charles Fourier a další "utopističtí" socialisté 19. století. Myslím, že to nepochopili. Představují participační ekonomii takovým způsobem, že snahou je navrhnout jednoduché ekonomické struktury, založené na osvobození z třídního útlaku, v rámci které umožní lidem kontrolovat vlastní život a realizovat ho tak, jak chtějí. Participační ekonomie se skládá ze čtyř částí.

účastnil těžké práce, fyzické výrobní práce.

Vezměme si příklad, v současnosti lidé pracují v hierarchickém dopravním systému, lidé se zabývají plánování jen tehdy, pokud mají vědeckou hodnotu. Současně existuje velká skupina lidí, od které se očekává stresující práce řízení autobusu každý den. Přesto je mnoho řidičů autobusů zapojeno do plánování dopravy. Pro plánování služeb se nejčastěji používají jednoduché techniky, jako rule of thumb a používají se jednoduché matematické vzorce. Těmto věcem se mohou naučit. Proto v systému rovnostářské práce budou moci lidé trávit čas pracovní doby plánováním služeb nebo projektováním práce, a část doby úklidem autobusu a jeho řízením. To je základní význam myšlenky rovnostářské práce.

Účast na spotřebě založená na pečlivosti a obětavosti

Je zde ještě jedna otázka, kterou se musí zabývat každá věrohodná ekonomie. Jakým způsobem získá každý jednotlivec přístup ke svému podílu na spotřebě? Jaká zásada řídí distribuci? Jakým způsobem umožňuje přístup ke spotřebě v určité úrovni? Odpověď na tuto otázku je nejkontroverznější částí participační ekonomie. Tradiční zásada týkající se spotřeby, navrhovaná některými marxisty a anarchisty, je komunistický princip: "každý podle svých možností a každému podle jeho potřeb."

Část anarchistů jako Nestor Machno, Issaac Puente a anarchisté 30. let interpretovali tento způsob tak, že od všech dospělých schopných práce se vyžaduje, aby pracovali. Tato myšlenka sází na to, že nebudeme chtít být společenskými parazity. Pokud jde o část týkající se potřeb, myslí si, že má smysl ve většině případů. Pokud bude někdo postižený, jednoduše lidská solidarita vyžaduje, abychom mu pomohli bez ohledu na jeho přínos ve společenské výrobě.

Participační ekonomie akceptuje tyto myšlenky a říká, že rozsah jejich použití skutečně závisí na jednotlivých společnostech a může se různit v různých částech světa v závislosti na místní politické a kulturní historii.

Zároveň říkáme, že řízení celého komplikovaného průmyslového hospodářství, ve kterém pracují miliony lidí vytvářející desetitisíce produktů na základě principu „každému podle jeho potřeb“, není jednoduché, pokud se interpretuje tímto způsobem, že má každý svobodný přístup k celé průmyslové výrobě, využívajíc ji svobodně.

Na druhou stranu, nebyla by to pobídka pro nejvíce chvilivé a agresivní, aby konsumovali nejvíce, a pro ty co nejsou natolik sebejistí, pokud jde o spotřebu, že by jim tímto způsobem zůstalo méně? Tohle bychom chtěli povzbuzovat? Nebo chceme raději redukovat dobu, kterou trávíme v práci? A jak to můžeme učinit, pokud nebude spotřeba limitována?

Abychom zabránili plýtvání, musíme být schopní změřit to, co ekonomové nazývají společenská „opportunity cost“ nákladů a příjmů v procesu výroby. Pokud pracovní dobu

Hlavním významem historických zkušeností „komunismu“ je, že pracující třída byla ovládanou a vykořisťovanou třídou kromě faktu, že vládnoucí kapitalistická třída neexistovala, mohlo se to stát právě proto, že technicko-manažerská třída byla schopná se stát vládnoucí třídou. Musí nás to poučit o tom, jakým způsobem můžeme v postkapitalistické společnosti odstranit rozdělení na pracující a technicko-manažerskou třídu.

Strukturalismus nemusí být určující

Participační ekonomie má kořeny v tradici radikální politické ekonomie. Tato tradice uznává, že společnost má strukturu, že existují mocenské vztahy, vztahy, které utvářejí nerovnost týkající se moci ve společnosti.

Třída je základem ekonomické struktury, ale participační ekonomie si nemyslí, že je jedinou společenskou strukturou a netvrdí, že je třída jedinou formou útlaku. Současná společnost je spíše komplexním systémem útlaku, je promíchaná různými strukturami nerovnosti, týkající se pleti a patriarchy, strukturálním rasismem, etnickým útlakem a strukturami politického autoritářství, kterým je stát. Tyto další struktury útlaku rovněž způsobují dynamické konflikty a boje, které mají svůj vlastní rozměr, a které vznikají v třídním systému.

Pokud prozkoumáme třídní nebo ekonomické struktury, můžeme dojít k mnohem komplexnějšímu celku. Můžeme se samozřejmě ptát, jaké jsou vztahy mezi ekonomickou strukturou a věcmi jako je rasismus, sexismus a stát.

Marx vyslovil názor, že ekonomická struktura je mnohem základnější než struktury pleti, rasová nebo národnostní struktura, politický konflikt nebo působení státu. Tvzení, že ekonomická struktura je základnější než například rasismus, znamená, že pro Marxe je zapotřebí objasňovat vznik a rozvoj rasismu v termínech ekonomické struktury, například, že pomáhá šéfům vládnout, protože rozděluje pracující třídu. „Historický materialismus“ Marxe se zakládá na hypotéze, že ekonomická struktura je základnější než struktury patriarchy, rasismu a státu.

Participační ekonomie „historický materialismus“ Marxe nepřijímá ani neodmítá. Michael Albert a Robin Hahnel pravdivě tvrdí, že ekonomická nebo třídní struktura, strukturální rasismus, národnostní útlak, politické autoritářství a stát jsou důležitými silami v současné společnosti.

Dokonce tehdy, když odmítneme „historický materialismus“ a názory, že ekonomická struktura a třídní konflikt jsou důležitější než jiné formy společenského útlaku, neznamená to, že třídní boj není hlavním činitelem v procesu společenských změn a v eliminaci kapitalismu. I kdybychom se přesvědčili o nedostatku třídního boje v procesu změn, stačí postřehnout, že třídní útlak je ve skutečnosti určující pro existující kapitalistickou společnost, dokonce i když se ostatní formy neredukují na třídním rozdělení.

účastnících se tohoto procesu.

Znamená to, že hnutí vedené pracujícími a pro pracující, uvnitř charakterizované samosprávou podpořenou participační ekonomikou, bude klíčové v revolučním procesu, vynoří se z tohoto hnutí, povede tyto změny a bude jejím signálem.

Jediným způsobem, kterým můžeme zajistit, aby byla nová společnost samosprávnou, je uskutečnění aktivit směrem ke změnám, které budou mít samy samosprávný charakter a praxi. Tímto způsobem lidé rozvíjejí rovnostářské a demokratické praktiky, které společnost požaduje, musí být proto sama samosprávná.

Způsob, kterým se lidé organizují pro změnu, je důležitý, pokud jde o vytvoření cílů, o něž usilujeme. Jakým způsobem musíme jednat, aby společenské síly působící v revolučním procesu v sobě nenesly zárodky nové technicko-manažerské třídy, jak se to stalo v případě různých „komunistických“ revolucí?

Potřebujeme masové organizace, které zabrání formování hierarchie v korporacím stylu a hierarchii koncentrující zkušenosti, znalosti a přijímání rozhodnutí v rukou hrstky lidí.

Jakým způsobem se stává pracující třída revoluční?

Pracující třída není v současnosti revoluční. Pokud si někdo myslí, že je dnes připravená k spontánní revoluci, musí nám vysvětlit, proč v tomto případě taková revoluce ještě nepropukla? Systémy společenského útlaku se reprodukuje prostřednictvím společenských struktur, jako je třídní pozice nebo strukturální rasismus, ovlivňující psychiku, zvyky, naděje a chování všech. Vlastně proto revoluce, která by odstranila útlak a nejen ho nahradila jinou formou útlaku, vyžaduje méně nebo více dlouhotrvající proces změn v samotné pracující třídě, změnu lidí.

Pokud se má pracující třída osvobodit z třídního útlaku, musí získat sebejistotu, řídicí schopnosti, sebeorganizaci a jednotu, která umožní řízení výroby. Musí se změnit a činit to procesem bojů, mobilizací a sebeorganizací. Je to tak proto, že lidé získávají povědomí o struktuře moci, s kterou bojují a získávají motivaci k získání znalostí a vědomostí organizování se, angažují se v boji.

Rozvoj většího hnutí dává zároveň angažovaným lidem větší sílu, mění vnímání obyčejných lidí, protože nyní vidí, že existuje síla, která může uskutečnit změnu. Rozsah změn, které lidé začínají považovat za možné, závisí na tom, jestli vidí chuť ostatních do boje a vzájemnou podporu.

Avšak pokud má být revoluce samosprávná a osvobozující, hnutí společenské změny, které bude hlavní společenskou silou, musí být samosprávné, aby rozvíjelo charakteristické způsoby myšlení, nadějí a schopností ve svých členech. Wobblisté říkali, že „všichni jsme vůdci“. Pokud jde o naše myšlenky a naše cíle, vsadte se, že měli

Populární slova Flory Tristan z roku 1843 mezi syndikalisty, anarchisty a marxisty zní: „**Osvobození pracující třídy musí být dílem samotných pracujících.**“

Toto heslo se zakládá na přesvědčení, že pracující třída může kolektivní aktivitou vytvořit hospodářský systém, ve kterém již pracující nebudou ovládanou a vykořisťovanou třídou. Třídami zde musíme rozumět rozdíly způsobené existencí mocenských vztahů nad systémem společenské výroby. Společenskou výrobou rozumíme systém, ve kterém lidé vytvářejí věci a poskytují služby sobě navzájem. „Osvobození pracující třídy“ tvrdí, že beztřídní společnost je možná.

Jakým způsobem? Moje pojetí participační ekonomie je takové, že je snahou realizace v podobě ekonomického programu, ve kterém jsou nezbytné podmínky pro dosažení trvalého hospodářského systému, v němž již pracující nebudou vykořisťovanou a ovládanou třídou. Participační ekonomie je snahou pro dosažení struktur beztřídního ekonomického systému, a proto také ekonomickým programem pro „osvobození pracující třídy“.

Co je třída?

Z pohledu vidění radikální politické ekonomie rozumné zhodnocení fungování kapitalismu vyžaduje, abychom se různými způsoby podívali, které různé skupiny mají moc nad výrobou a rozvržením hospodářství. Základní hypotéza objasněně říká, že ve společnosti existuje třídní rozdělení založené na základních rozdílech ve vykonávané moci nad společenskou výrobou. Vrátný nebo administrátor systému nemají stejnou moc jako vlastník Larry Ellison.

Jaký druh moci je ovšem základem třídního rozdělení? Zde se vlastně participační ekonomie různí od Marxe. Marx tvrdil, že se třídní antagonismus v kapitalismu zakládá na vlastnictví výrobních prostředků. To vedlo Marxe k poznání, že v kapitalismu jsou jen dvě hlavní třídy. Lidé, kteří mají výrobní prostředky, jsou třídou kapitalistů a investorů a proletariát nebo pracující třída jsou ti, kteří jsou nuceni prodávat svoji pracovní sílu kapitalistům (protože nevládnou výrobní prostředky), aby získali na trhu prostředky k životu.

Pracující, který prodává zaměstnavatelům právo na využívání jeho schopností k práci a jeho čas, není schopen oddělit tyto dvě schopnosti, které prodává. Není možné je poslat do práce a sám zůstat doma. Musí tam být sám. Bude ovšem motivovaný k tomu, aby využil své schopnosti v práci způsobem, který bude ziskový pro majitele, kteří ho zaměstnávají? Jasně to není. Marx tvrdil, že rozdíl mezi schopností pracujícího k práci a prací, kterou vykonává pro kapitalistu, je základem boje, třídního boje.

Technicko – manažerská třída

Ovšem participační ekonomie ukazuje, že v plně rozvinutém kapitalismu, existuje kromě kapitalistické a pracující třídy ještě třetí třída, další skupina zaměstnaných, jejímž úkolem je kontrola pracovního procesu, kontrolování pracující třídy.

Stránky autora: <http://www.uncanny.net/~wetzel/>

01-02-2008 | Tom Wetzel |